

Özlem evi

Engin Konuklu yeni sergisi “Ev”de nostalji kavramının etrafında eve odaklanıyor. Eski fotoğraf karelerinden tuvale aktardığı kesitlerle bir yandan toplumsal hafızayı zorluyor diğer yandan hafızanın kişiye göre değişen öznelliğini vurguluyor. Böylece farklı hikayelerin öznelerini hem anonimleştiriyor hem de aidiyetsizleştiriyor. (Sayfa 23)

İnsan bir adadır, ev bir dünya

Engin Konuklu'nun yeni sergisi "Ev'in odak noktasını evin yüklediği metaforlar oluşturuyor. Nostalji kavramının bir sis perdesinin arkasından anlatıldığı çalışmalardan oluşan sergi, 26 Kasım tarihine dek x-ist'te izleyici ile buluşuyor.

Engin Konuklu, "Fık, 30", tuval üzerine akrilik, 190x190cm, 2016

EGE İŞİK
isik_ege@gmail.com

Yıllar önce İzmir'de, şu an yaşadığımız çok katlı binamızın yerinde bir 'kortejo' ale evi varmış. 1492 yılında İspanya'dan göç eden Sefarad Yahudileri bir arada kalmak için İzmir'de bu evleri inşa etmişler. Kendi dilleri Ladino ve Yahudi İspanyolcasında 'kortejo'nun avlu anlamına gelmesi tesadüf olmasa gerek.

Çünkü ailelerin yaşadığı tek göz odaların kapıları aynı avluya açılıyor ve aileler burada buluşuyor, yemek yiyor, sohbet ediyorlarmış. Yahudiler zaman geçtikçe göç etmeye, bu aile evlerini terk etmeye başlamışlar. İzmir'deki antikaçı ve bit pazarlarında hâlâ bu ailelerin eşyaları, fotoğrafları, günükleriyle karşılaşmak, geçmişini izni sürmek mümkün.

Bugün, kortejo evleri ya yoksul insanların sığındığı bekar odalarına dönüştü ya da yıkıldı. Evin içinde aslı kalın sesler, kokular, duygular değişti. Tıpkı Belçet Necatigil'in "Evler" şiirinde yazdığı gibi, "İnsanlar süzülür yün evleri yapılar. İlihi ufaklı, birbirinden farklı, absap evler, kağır evler yapılar. Doğup ölemleri oldu, gelip gidenleri oldu. Evlerin içi devir devir değişti. Evlerin dışı pencere, duvar."

Hicbir şey eskisi gibi olmayacak

Gezmemde değişen bir manzara, artık hiçbir şeyin eskisi gibi olmadığını söyleyemeyeceğim. Her şey değişti. Evlerin dışı pencere, duvar."

dığı bir elma ağacı var, Belma Hanım balkonda radyo dinler, dikizi diker; sokagın köşesinde bir manav, manavın karışında da bisiklet tamircisi var. Evimizin alsıp zemini beyaz sabunla siliniyor, her yer beyaz sabun. Yerde yeşil renkte bir halı serili. Annemem pazar sabahları ekmeğe kazıyor, her yer kızarmış ekmeğe. Babamın kırmızı Japon halıları var. Akşamı her gün okuldan gelince balkona çıkarıyorum. Balıklar da Körfez manzarasını seyret dalmalı. Balkonumuzun parmaklıkları ferföje. Mesinler değişiyor, evden ayrılıyor. Simdi geçmişte tüm yaşadıklarımı ancak hatırlayabiliyorum. Anıların zihnimde yer değiştirebilir, basılabilebilir. Ancak hiçbir şey eskisi gibi olmayacak...

Engin Konuklu da sergisinde islediği bu temayı şöyle anlatıyor: "Eskisi gibi olmayan durum, söylem olarak ortak olsa da özlenen olarak bireyseldir. Yani tek bir cevabı yoktur 'özleminin özlediğin'in. Nostalji kavramı, baştan beri özellikle genç insanların hayatlarını etkilemiştir. Askerler, öğrenciler, göçmenler gibi yerinden yurdundan olmuş kişileri de doğrudan etkiler bu kavram. Lisans eğitiminin sonunda ortaya çıkan ve hep geçmiş üzerine odaklanan çalışmaların çıkış noktasını, mimari tasarıma gibi estetik durumlar olarak değerlendirdim. Oysa nostalji kavramını daha fazla incelediğimde vardığım sonuç şu oldu; yaşadığım zaman diliminden mutlu değilim ve kaçışım geçmişime arıyorum. Her şeyden önce getirdikleri geçmiş kadar sanımlı geliyor." Serginin temasını, özlem ve bu öz-

lemim istemlen zamana ya da mekana hiç bir aidiyete ihtiyacı duymaksızın gerçekleşmesi duygusunu oluşturuyor. Engin Konuklu'nun sergideki işleri kompozisyon halinde izleyiciye tek bir hikaye anlatmıyor. Yani resimler arasında birbirini takip eden bir sıra yok.

Konuklu sergide izleyicinin neyle karşılaşacağına dair sunları söylüyor: "Resimlerinde yaratmak istediğim bir atmosfer var. Bu görüntüye göre değişir ve hikaye kısmi izleyicinin resimle olan ilişkisinde giriz, sonrasında izleyicinin belleği ve anıları devreye giriyor." İzleyici geçmişle ilgili ne kadar görüntü, renk, ses hatırlarsa sergideki işler o kadar derinlik kazanıyor.

Konuklu ekliyor: "Serginin teması nostalji olunca hafızadan ayrı düşünmek neredeyse imkansız. Toplumsal hafızayı oluşturan olaylar ve bireysel hafıza arasında ilerleyen bir süreç izleyicinin karşısına çıkar. Dönemlerinin en belirgin özelliklerini bildikleri için mimari, günlük yaşam, ritüeller ile bu durumların farklılık gösterdiği katalar ve ırklar resminin komuları arasında."

Engin Konuklu'nun resmettiği figürler yaşadıkları zamanın içinde izleyicinin gözünün içine doğru dindirdi bakıyor. Onlarla göz göze gelen izleyici kurgusal bir ana değil de salt gerçeklikle karşılaşmış izlenimine kapılıyor. Sanatçı bu gerçekliği nasıl yaktığına dair "Fotoğrafa benzetme gibi bir kaygım yok. Ben daha çok fotoğrafın iması niteliğindeki arayış yakalamaya çalışıyorum. Genel olarak tuval üzerine akrilik boya kullanıyorum; fırça yerine pistole, yani airbrush tercih ediyorum.

Resimler zamansal etkisi desteklemek adına monokrom ya da düşük renk paletine sahip. Görüntünün flu olması hikayenin aidiyetliğini desteklemek adına" diyor.

İzleyici, "Ev" sergisinde hiç tanımadığı karakterlerin salonlardaki konsolun üstünde duran büyük fotoğraflarıyla karşılaşır. Kristal basucu sümbüşünün hemen yanındaki çerçevesinin içinde donup kalmış ailenin fotoğraflarını inceliyor. Evin küçük kızını duvar piyanosuyla birlikte poz verdiği o siyah beyaz ana tanımlık ediyor. Tüm fotoğraf karakterleri sessiz... Tıpkı İlhan Berk'in şiirinde tanımladığı gibi "Evin dışı sessizdir. Okullar, sofalar, merdivenler düşmeler sessizlik eğitir. Her şey de bu sessizliği dolu dolu yaşar. Evde paylaşılan tek şey de budur. Ama biz bir evi görürüz hep. Oysa evi seyrederiz. Geçiririz, yokmuş gibi yaşar. Açık kapılar kapılır."

Engin Konuklu, geçmiş özelem duyarken çekilen acı resimlerine yansıyor. 17. yüzyılda bir hastalık olarak görülen 'nostalji' kavramını resimlerdeki kompozisyona taşıyor. Yerinden yurdundan edilmiş insanların, geçirdi birkaç mektup, sac fırçası, el rabadu barakarak evini terk edenler sürekli yaşamız güzel günlere ulaşma cabasıydılar. Bu özlem ruha öyle dayanılmaz acılar veriyor ki, ölüme sürükleyen bir melankolinin içine çekiyor.

Geçmiş zamanı özlem duyan insanların nostalji arayışlarını sorgulayan sanatçı, artık hiçbir şeyin eskisi gibi olmayacağını altını çiziyor. Engin Konuklu'nun "Ev" sergisi, 26 Kasım'a kadar x-ist'te izlenebilir.

